

ОД ПЕЛА - АНТИЧКАТА МАКЕДОНСКА ПРЕСТОЛНИНА ДО ВОДЕН - ГРАДОТ НА УБАВИНАТА

ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА ВО КНИГАТА „СВЕТОТ НА ДЛАНКА“ НА СЛАВЕ КАТИН

Ги напуштивме манастирите на Метеора и се упативме по патот што води кон Солун, градот што го добил името по сестрата на Александар Македонски, а го создал нејзиниот сопруг Касандар. Тој е убав приморски град, кој како трговски центар ги мами, па дури и ги заведува посетителите со својата убавина, медитеранската клима, околните песокливи плажи и, над сè, со гостопримството на локалното население. Тој е сместен на полуостровот Халкидики и е познат по бројните зелени површини, по Беас Куле, по солунските атентатори, по многуте други културни споменици, како и по манастирите на Света Гора, каде што дел од својот живот минале и извесен број монаси од Република Македонија.

И не само Солун, кој е престолнина на Беломорска Македонија, туку и целата таа македонска земја е прекрасна, започнувајќи од мистичната Пела – древната македонска престолнина – па преку божествените водопади на Воден, пејзажите на Костур, убавините на карпестите цркви и фрески по бреговите на Мала Преспа... Таа питомина и широчина е збогатена и со зелените предели на планините разделени со границата, а меѓу нив, како бисер, патникот оддалеку ужива во сјајот на Кајмакчалан.

Затоа, античките Македонци токму овде ја подигнале својата престолнина. Еден дел од Пела денес е достапен на посетителите, но огромен дел, како што велат и постарите жители на Постол (Пела), сè уште лежи под земјата. Токму поради славата на древната престолнина на Филип и Александар Македонски, кои го посеаја македонското семе, во туристичките проспекти целиот тој регион Грците го нарекуваат Пела со главен град Воден (Едеса).

Ковчегот од Вергина (Кутлеш)

Инаку, Градот Пела е познат како македонска престолнина и родно место на Александар Велики. Пела бил најголем град во Македонија и резиденција на кралевите сè до 168 п.н.е. Во римскиот период, како *Kolonija Iulia Augusta*, Пела бил значаен пункт на Игнацискиот пат и центар на Третата македонска област, како и најгледен град, со Берија, во внатрешноста на Македонија. Како колонија Пела уживала италиско право. Ја освоиле Готите во 478 година н.е.

Лихнида, главен град на охридско-преспанскиот географски комплекс, западно од земјата на Енхелејците, припоен на Македонија од Филип II, 358 п.н.е., бил силен културен и стопански центар на Горна Македонија. Во раноримскиот период, на магистралата *Via Egnatia*, добил самоуправа, додека во царскиот период станал седиште на епископијата. Многу археолошки наоди ги потврдуваат историските податоци за богат град каде пријатно се живеело и за силни природни утврдувања кои се спротиставувале на наездите на Теодориховите Готи, на крајот на V век. Во списокот на епископите, Лихнида се споменува и во XII век.

Едеса (Воден), во Ботијаја, во Долна Македонија, во текот на римските освојувања била еден од најстарите и најистакнатите градови во Македонија. Сè до крајот Архелај (413-399) била државен центар, кога престолнината на македонските владетели се преместила во Пела. Во римскиот период се наоѓала на магистралата *Via Egnatia*, бил голем и напреден град и имал свои ковани пари. Покрај тоа, во Едеса била развиена трговијата, а од овој град се мерела километражата. Својот идентитет и име, Едеса (од македонско потекло) ги сочувала за време на сите напади во средниот век, сè до денес.

Секојдневно низ Пела минуваат голем број туристи, кои потоа со години ги носат спомените и мирисот на мермерот по кој чекорел големиот Александар Македонски.

Од Пела, патувајќи крај широките полиња со памук, кои постепено се заменуваат со овошни насади од праски и црешни, за кратко време стасавме во Воден. Тој се наоѓа во средината на патот меѓу Солун и Битола, на висорамнината која како голем

чардак се надвиснува над полето кон Пела. На тој „чардак“ веќе две илјади и седумстотини години опстојува Воден и исто толку време, течејќи кон него, од работ на „чардакот“ во полето се истураат бујните води на прочуените водопади. Во засекот на карпите може да се слезе десетина метри под брегот и да се помине под водопадите.

Тоа доживување не го пропушта никој кој дошол во Воден. Кулминација е, секако, моментот кога ќе се стигне до најдолната топка под водопадот, каде што пред нозете на посетителите водата, буквално, паѓа во коритата што низ векови се издлабиле. Познат по реките и водопадите, по македонското виножито што се издига од рамниот дел, истовремено, Воден претставува и едно од најпривлечните места во Егејска Македонија. Тој е градот за вљубениците во природата, но и за заљубените и град на љубовта. Затоа Воден често се нарекува и место на природата и на историјата; тој е град на водата, град на убавината...

Тоа е само дополнување за Беломорска Македонија која е уште поубава во пролет, кога цутат овошките во Воденско, Мегленско и Преспанско, во лето, кога морскиот брег е преполн со гости од целиот свет, во есен, кога златните лисја ги покриваат планините од Лерин до Костур, и во зима, кога Кајмакчалан покриен со снег се вишнее над убавиот Меглен.

Воденските водопади

Според историските податоци Воден е град во Егејска Македонија, денес северниот дел на Република Грција, северозападно од Солун, или поточно во префектурата Постол.

Преку железничка пруга Воден е поврзан со Лерин и Битола кон запад, додека пак со Солун кон југоисток. Во непосредна близина на градот се наоѓаат неколку природни езера и водопади, кои се голема туристичка атракција. Воедно, поради неговата околина се претпоставува дека го добил името Воден. Исто така и низ самиот град течат голем број на поточиња.

Воден кој често се вели дека е градот на убавината, како и во неговата околина денес живеат голем број Македонци и македонскиот јазик сè уште се зборува во меѓусебната комуникација во повеќе воденски села и во самиот град. Таму,

македонското население се бори да ги зачува македонските традиции, обичаите, културата и македонскиот јазик.

Градот Воден и неговата околина имаат богата историја уште од античко време. Градот уште од самото основање припаѓал на античкото македонско кралство, а во околината на денешниот град Воден се наоѓала и македонската престолнина Ајга.

Ајга (денешен Кутлеш - Вергина) бил еден од позначајните и поголеми градови во времето на Македонското Кралство. Долг период овој град бил и престолнина на кралството поточно од времето на кралот Пердика I (729 - 678 година п.н.е) од аргеадската династија па до кралот Архелај кој ја интензивирал трговијата со соседните земји и поради малку поголемата оддалеченост од морето на Ајга престолнината ја преселил во градот Пела кој подоцна ќе стане главна престолнина на македонските кралеви.

Во времето на Отоманската империја, Воден и воденско развиле многу богат македонски културен, национален и економски живот. Покрај панаѓурите кои се организирале, градот бил и попатна станица на некогаш најпрометната релација Солун - Битола.

Пишува: **СЛАВЕ КАТИН**